DUSLO®
ENERGY OF YOUR GROWTH

INFORMÁCIA PRE VEREJNOSŤ

Pracovisko v STRÁŽSKOM

Vypracoval:	Ing. Peter Laca špecialista na prevenciu ZPH	.....
Overil:	Tomáš Dominik vedúci OBTS	.....
Schválil:	Ing. Petr Bláha generálny riaditeľ	.....

Dátum schválenia: 04.04.2018

1. Úvod

Táto informácia je vypracovaná v zmysle § 15 Zákona č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon).

2. Údaje o podniku a prevádzkovateľovi

2.1 Podnik

obchodné meno:	DUSLO, a. s.
sídlo:	Administratívna budova, ev.č. 1236, 927 03 Šaľa
umiestnenie podniku:	informácia pre verejnosť je vypracovaná pre pracovisko v lokalite Strážske

2.2 Prevádzkovateľ

obchodné meno:	DUSLO, a. s. - úsek výroby Strážske
sídlo:	Priemyselná 720, 072 22 Strážske

3. Informácia o zaradení podniku

Na základe kategorizácie podnikov v zmysle § 3 zákona sa podnik zakategorizoval do kategórie „B", nakoľko množstvá nebezpečných látok (ďalej len NL) presiahli prahové hodnoty v zmysle prílohy zákona. Prevádzkovateľ na základe výsledkov kategorizácie zaslal v zmysle § 5 zákona Okresnému úradu v sídle kraja aktualizáciu oznámenia o zaradení podniku dňa 7.6.2016.

4. Informácia o súčasnej činnosti podniku

Činnosť spoločnosti sa v súčasnosti orientuje na spracovanie amoniaku na výrobu technickej kyseliny dusičnej a následne na jej spracovanie na výrobu priemyselných dusíkatých hnojív. V podniku je taktiež výrobňa na výrobu koncentrovanej kyseliny dusičnej, ktorá je v súčasnosti v dlhodobej odstávke – dočasne odstavená.

5. Dátum poslednej kontroly

Dátum poslednej kontroly je uvedený v dokumente „Aktualizácia informácií pre verejnosť" na adrese:

http://www.duslo.sk/userfiles/docs/bezpecnost_1519894048_aktualizacia_informacii_pre_verejnost.pdf.

Ďalšie informácie sú dostupné v elektronickej forme na adrese, http://charon.sazp.sk/SevesoPublic/SizpSpravy.aspx

6. Bezpečnostná správa

Duslo, a.s. – úsek výroby Strážske ako podnik zaradený do kategórie „B". má vypracovanú a schválenú bezpečnostnú správu (ďalej i „BS"). Súhlas k aktualizovanej BS správe pre lokalitu v Strážskom nadobudol právoplatnosť 07.12.2017 je platný do 07.12.2022 po zapracovaní pripomienok schvaľujúceho orgánu do 31.03.2018

7. Informácia o nebezpečných látkach prítomných v podniku

7.1 Nebezpečné látky

V podniku sa nachádzajú v podstatných množstvách nasledovné nebezpečné látky:

P. č.	Názov nebezpečnej látky	CAS/EC	Klasifikácia nebezpečnej látky podľa nariadenia č. 1272/2008		Fyzikálne vlastnosti alebo fyzikálna forma
			Kód	Výstražné upozornenie	
1.	Amoniak – bezvodý (Čpavok)	7664-41-7 / 231-635-3	H221 H280 H331 H314 H400	Horľavý plyn, 2 Plyn pod tlakom Akútna toxicita (inhal.),3 Žieravosť/dráždivosť kože, 1B Akútna vodná toxicita,1	plyn pod tlakom
2.	Kyselina dusičná	7697-37-2 / 231-714-2	H331 H272 H314 H290	Akútna toxicita, 2 Oxidujúca kvapalina, 2 Žieravosť/dráždivosť kože, 1A Korozívna pre kovy, 1	kvapalina

7.2 Vlastnosti nebezpečných látok

Na základe hodnotenie rizika závažných priemyselných havárií (ďalej i „ZPH") má v podniku potenciál ohroziť okolie podniku okolia nasledovná nebezpečná látka:

Amoniak

Bezfarebný, štipľavo a prenikavo páchnuci plyn, dobre rozpustný vo vode.

Cesta vstupu do organizmu:

inhalačne, pokožkou, očami.

Toxické účinky:

Toxický pri vdýchnutí, dráždi dýchacie cesty svojimi žieravými účinkami poškodzuje sliznice, vdychovanie spôsobuje pálčivý pocit, kašeľ, namáhavé a nedostatočné dýchanie, bolesť v hrdle, inhalácia väčšieho množstva spôsobuje sťaženie dýchania, kašeľ, zmodranie pier, môže sa rozvinúť pľúcny edém, ktorého príznaky sa môžu objaviť až po niekoľkých hodinách od skončenia expozície, alebo fyzickej námahe, Ak sa objaví dýchavičnosť, závrate, nevoľnosť,

vtedy je stav vážny a je nevyhnutná urgentná lekárska pomoc. Môže zapríčiniť zhoršenie zraku, sčervenanie oka až porušenie očného tkaniva.

Prvá pomoc:

Opustiť priestor, prerušiť expozíciu, čerstvý vzduch, uvoľniť dýchacie cesty, kľud a teplo, protišokové opatrenia, v prípade potreby aj zaviesť resuscitáciu a zabezpečiť lekárske ošetrenie. Nepodávať žiadne nápoje.

8. Charakter nebezpečenstva ZPH

8.1 Typy havarijných udalostí

Z hľadiska NL, ktorými sa v podniku manipuluje, pripadá do úvahy nasledovný typ závažnej priemyselnej havárie:

Typ havarijnej udalosti	**Ničivý faktor havarijnej udalosti**	**Všeobecná charakteristika havarijných dopadov**
Požiar	tepelná radiácia	Spravidla iba časovo a priestorovo obmedzené pôsobenie, obmedzené zasiahnutie osôb, zapálenie materiálov alebo deštrukcia materiálov, eventuálne konštrukcií, významné poškodenie zložiek životného prostredia, spravidla vznikajú značné materiálne škody v rámci areálu podniku
Výbuch	tlaková vlna rozlet fragmentov trosiek	rýchly priebeh udalosti, obmedzené zasiahnutie alebo ohrozenie osôb alebo zvierat (smrť alebo poškodenie zdravia: dočasné – trvalé), zasiahnutie budov, konštrukcií a technológií (zničenie, poškodenie), synergické a kumulatívne účinky (domino efekty) na okolité objekty, zariadenia a technológie, pritom spravidla vznikajú značné materiálne škody, v rámci areálu podniku
Únik toxickej látky	toxicita	významné zasiahnutie alebo ohrozenie osôb alebo zvierat (smrť alebo poškodenie zdravia: dočasné – trvalé), poškodenie zložiek životného prostredia, materiálne škody spravidla nevýznamné

Na základe hodnotenia rizika ZPH, modelovania následkov havarijných scenárov majú potenciál ohrozenia okolia podniku scenáre typu únik toxickej látky s nasledovnými dosahmi.

8.2 Ohrozenie okolia

Zoznam dotknutých obcí a nebezpečných látok, ktoré ich teoreticky ohrozujú (koncentrácia IDLH).

Názov obce	Amoniak
Strážske	áno
Brekov	áno
Hudcovce	áno
Tovarn. Polianka	áno
Topoľovka	áno
Pusté Čemerné	áno
Staré	áno
Kladzany	áno
Nižný Hrabovec	áno
Voľa	áno
Tovarné	áno
Kučín	áno
Závadka	áno
Hencovce	áno

8.3 Podrobnejšie údaje o látkach, ktoré môžu ohroziť okolie podniku

8.3.1 Amoniak NH_3 (Čpavok)

Bezfarebný, štipľavo a prenikavo páchnuci plyn, dobre rozpustný vo vode.

Cesta vstupu do organizmu:

inhalačne, pokožkou,

Toxické účinky:

dráždi dýchacie cesty svojimi žieravými účinkami poškodzuje sliznice, vdychovanie spôsobuje pálčivý pocit, kašeľ, namáhavé a nedostatočné dýchanie, bolesť v hrdle, inhalácia väčšieho množstva spôsobuje sťaženie dýchania, kašeľ, zmodranie pier, môže sa rozvinúť pľúcny edém, ktorého príznaky sa môžu objaviť až po niekoľkých hodinách od skončenia expozície, alebo fyzickej námahe, Ak sa objaví dýchavičnosť, závrate, nevoľnosť, vtedy je stav vážny a je nevyhnutná urgentná lekárska pomoc. Môže zapríčiniť zhoršenie zraku, sčervenanie oka až porušenie očného tkaniva.

Prvá pomoc:

opustiť priestor, prerušiť expozíciu, čerstvý vzduch, uvoľniť dýchacie cesty, kľud a teplo, protišokové opatrenia, v prípade potreby aj zaviesť resuscitáciu a zabezpečiť lekárske ošetrenie. Nepodávať žiadne nápoje.

8.3.2 Kyselina dusičná HNO_3

Bezfarebná nehorľavá, toxická žieravina, ktorá na vzduchu žltne. Koncentrovaná na vzduchu dymí a má ostrý štipľavý zápach. Je silným oxidačným činidlom

Cesta vstupu do organizmu:

inhalačne, pokožkou,

Toxické účinky:

Na ľudský organizmus pôsobí ako silná žieravina a pri styku s pokožkou dochádza k jej ťažkému poleptaniu, pričom zasiahnuté miesto má charakteristickú žltú farbu, avšak splodinami svojho rozkladu pôsobí na dýchacie orgány nebezpečnejšie ako samotná kyselina. Jej výpary leptajú sliznicu a horné dýchacie cesty. Vdychovanie pár KD spolu s nitróznymi plynmi - produktami jej rozkladu - spôsobuje bolesti v prsiach, podráždenie očí a dýchacích orgánov. Ich škodlivý účinok sa prejavuje na očných spojivkách, na rohovke a na zuboch. Účinky spôsobené ich vdychovaním sú okamžité, ale môžu viesť s dobou latencie až dvoch dní k plne rozvinutému edému pľúc.

Prvá pomoc:

opustiť priestor, prerušiť expozíciu, čerstvý vzduch, uvoľniť dýchacie cesty, kľud a teplo, protišokové opatrenia ak dôjde k nadýchnutiu sa vyššej koncentrácii nitróznych plynov resp. pár KD ako 0,2 mg/l, vždy zabezpečíme lekárske ošetrenie postihnutého ! Koncentrácia 0,2 mg/ l pri pobyte v zamorenom priestore viac ako 30 minút je životu nebezpečná.

9. Opatrenia na zdolanie ZPH

Duslo, a.s. – úsek výroby Strážske zrealizoval opatrenia na zdolanie prípadne na minimalizáciu následkov prípadných ZPH. Jedná sa predovšetkým o opatrenia smerujúce na:

- minimalizáciu rizika poškodenia ľudského zdravia prípadne usmrtenia osoby
- minimalizáciu poškodenia životného prostredia
- a minimalizáciu materiálnych škôd.

Jedná sa o opatrenia, predovšetkým preventívne, smerujúce k vylúčeniu vzniku ZPH a na úseku havarijnej odozvy sú to nasledovné opatrenia:

- vypracovanie vnútorného havarijného plánu a jeho pravidelné precvičovanie,
- zriadenú službu havarijnej odozvy a zabezpečenie jej vybavenie ako aj výcviku,
- zabezpečenie varovania a vyrozumenia v prípade vzniku ZPH prostredníctvom elektronickej sirény AuSVaV

10. Spôsob varovania dotknutej verejnosti

Vyrozumenie orgánov, organizácií a osôb pri mimoriadnej udalosti spojenej s únikom NL sa vykonáva v súlade s postupom vyrozumenia vo vnútorných havarijných plánoch Duslo, a.s. – úsek výroby Strážske

Na vyrozumenie sa využíva :

- verejná telefónna sieť
- mobilné telefónne stanice,
- vnútorná telefónna sieť,
- autonómny systém varovania obyvateľstva – modul vyrozumenia

Varovanie ohrozeného obyvateľstva sa vykonáva :

- v ohrozených obciach, kde sú vybudované elektronické sirény autonómneho systému Duslo, a.s. – úsek výroby Strážske z Oddelenia dispečingu spoločnosti Ekologické služby a.s. prípadne z koordinačného strediska Integrovaného záchranného systému Krajského úradu v Košiciach.

11. Vhodné správanie dotknutej verejnosti v prípade ZPH

V prípade ZPH zamestnanci podniku a osoby prevzaté do starostlivosti vykonávajú činnosť podľa komplexného vnútorného havarijného plánu, príslušného čiastkového vnútorného havarijného plánu a plánu ochrany zamestnancov a osôb zverených do starostlivosti.

Dotknutá verejnosť nachádzajúca sa v zóne ohrozenia bude vyrozumená a varovaná pomocou AuSVaV. V prípade vzniku ZPH budú aktivované iba elektronické sirény v predpokladanej zóne toxického ohrozenia.

V prípade aktivovania AuSVaV (sirén) signálom všeobecné ohrozenie (dvojminútový kolísavý tón), osoby, ktoré sa nachádzajú v zóne ohrozenia:

- ak sa nachádzajú na voľnom priestranstve, zistia smer vetra a začnú s evakuáciou kolmo na jeho smer, pričom dbajú na to, aby sa vzďaľovali od zdroja ohrozenia,
- ak sa nachádzajú v uzavretých priestoroch, zotrvajú v nich, utesnia okná a vypnú klimatizačné zariadenie,
- ukrytie do uzavretých priestorov vykonajú i v tom prípade, ak začali s evakuáciou, ale na voľnom priestranstve zacítia zápach unikajúcej látky,
- podľa možností informujú iné osoby (zdravotne postihnutých, deti, a pod.),
- ak majú možnosť, zapnú rozhlas a televíziu a vyčkajú na pokyny vysielané v týchto médiách,
- chránia si dýchacie cesty a oči improvizovanými prostriedkami individuálnej ochrany (vreckovka, uterák a pod.),
- vyhľadajú výdajné stredisko prostriedkov individuálnej ochrany /PIO/,
- po opustení ohrozeného priestoru vykonajú dôkladnú hygienickú očistu (osprchovanie) podľa pokynov zložiek IZS,
- ak majú vedomosť, že iná osoba sa neevakuovala alebo má problémy, informujú o tom osoby riadiace evakuáciu,
- v prípade zdravotných problémov vyhľadajú lekársku pomoc.

Pri vzniku ZPH všeobecne platí:

- ochranná maska a akákoľvek náhrada slúži iba k úniku z ohrozeného priestoru,
- nebezpečná látka sa šíri v smere vetra, pričom so zväčšujúcou vzdialenosťou od zdroja úniku:
  - predlžuje sa čas vzniku nebezpečnej koncentrácie v danom mieste,
  - znižuje sa koncentrácia NL,
- zvýšené telefonovanie zaťažuje telefónu sieť, preto ho minimalizujte na nevyhnutné hovory,
- zvýšené súčasné telefonovanie zložkám IZS spôsobuje obsadenosť liniek, čo môže spôsobiť, že sa nedovolá osoba v tiesni,
- zachovanie kľudu a nepodľahnutie panike zvyšuje pravdepodobnosť úspešného zdolania ZPH.

12. Informácie o plnení povinností na úseku civilnej ochrany (CO)

Podnik plní povinnosti právnických osôb, ktoré svojou činnosťou môžu ohroziť život, zdravie alebo majetok v zmysle § 16 Zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Jedná sa o oznamovacie a informačné povinnosti, vypracovanie, vedenie a aktualizovanie predpísanej dokumentácie.

Vo vzťahu k vzniku mimoriadnych udalostí sú to povinnosti zriaďovania jednotiek CO. Plánovanie a vyhlasovanie evakuácie, zabezpečenie na vlastné náklady špeciálnych prostriedkov individuálnej ochrany pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti. Povinnosti na úseku havarijnej odozvy sú uvedené v komplexnom vnútornom havarijnom pláne.

13. Informácie o postupe zložiek IZS

V rámci posúdenia rizika boli spracované scenáre možných ZPH. Na základe ich spracovania sú určené zóny ohrozenia, toxickým rozptylom, tepelným tokom a tlakovou vlnou v prípade vzniku ZPH. Maximálne zóny ohrozenia sú dosiahnuté toxickým rozptylom amoniaku (dotknuté obce sú uvedené v bode 9 tejto informácie).

Koordinačné stredisko IZS:

- spracúva a vyhodnocuje informácie o postupe základných zložiek IZS a ostatných zložiek IZS podľa osobitného predpisu,
- zabezpečuje varovanie obyvateľstva, ak tak nevykonali zákonom určené právnické osoby.
- vyrozumieva orgány štátnej správy a iné právnické osoby, ktoré zabezpečujú úlohy súvisiace so záchrannými prácami pri mimoriadnych udalostiach.

Hasičský a záchranný zbor prípadne obecné (mestské) hasičské zbory vykonávajú hasenie požiarov.

Poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby poskytujú pomoc zraneným osobám prípadne ich odvoz do zdravotníckych zariadení.

V prípade vzniku ZPH, ktorej dosahy presahujú hranicu podniku, zložky IZS postupujú podľa plánu ochrany obyvateľstva. V prípade vytvorenia štábu na zdolanie mimoriadnej udalosti, jednotlivé zložky IZS postupujú podľa jeho pokynov.

Postupom zložiek IZS nie sú dotknuté povinnosti prevádzkovateľa pri vzniku mimoriadnych udalostí.

14. Informácie z plánu ochrany obyvateľstva

V prípade ohrozenia alebo vzniku mimoriadnej udalosti (havárie) spojenej s únikom nebezpečnej látky v závislosti od jej druhu a rozsahu budú vykonávané protichemické opatrenia, ktoré sú súčasťou plánov ochrany obyvateľstva vypracúvanými obcami, resp. okresnými úradmi, ktorých územie, resp. územné obvody môžu byť ohrozené. Týmito opatreniami sú predovšetkým:

- varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb,
- monitorovanie územia,
- evakuácia a ukrytie osôb,
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov,
- prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť,
- individuálna ochrana osôb,
- hygienická očista osôb,
- dekontaminácia terénu, budov a materiálu,
- likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia,
- opatrenia na zabezpečenie záchranných prác.

Na realizácii uvedených opatrení, súčinnosti a použití zdrojov sa budú spolupodieľať podnik, iné subjekty na území podniku a podľa potreby aj mimo neho, ako aj príslušné orgány verejnej správy.

15. Získanie podrobnejších informácií

Ďalšie informácie o plnení povinností na úseku prevencie ZPH je možné získať na základe písomnej žiadosti podanej do spoločnosti Duslo, a.s. na adresu: Administratívna budova, ev.č. 1236, 927 03 Šaľa.

Zoznam nebezpečných látok prítomných v podniku a bezpečnostnú správu prevádzkovateľ predložil na:

- Okresný úrad Košice, Odbor starostlivosti o ŽP, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek ŽP kraja, Komenského 52, 041 26 Košice.

- Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia, Odbor environmentálnych rizík a biologickej bezpečnosti, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava.

Informačný systém prevencie závažných priemyselných havárií na el adrese Informačný systém PZPH - Enviroportál - životné prostredie online

V prípade mimoriadnej udalosti upresňujúce informácie podá KS IZS Košice na č. t. 112.

16. Informácia o cezhraničných účinkoch

Ohrozenia spojené s únikom nebezpečnej látky zo spoločnosti DUSLO, a.s. – úsek výroby Strážske nemajú cezhraničné účinky.